

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

BILTEN

AVGUST – OKTOBAR 2008

SADRŽAJ

1. Saopštenje za javnost, 4. Avgust 2008.: „**Narodna skupština i borba protiv korupcije**“
2. Konferencija za novinare, 01. Sepembar 2008
3. „**Prekršajne sankcije i antikorupcijski zakoni**“, 1. Septembar 2008.
4. „**Preporuke organizacije Transparentnost – Srbija povodom pitanja korišćenja stanova i službenih vozila za potrebe članova Vlade, kao i funkcionera i službenika organa vlasti**“, 1. Septembar 2008.
5. „**Finansiranje kampanje – parlamentarni izbori maj 2008**“, prezentacija, 1. Septembar 2008.
6. Saopštenje za javnost, 15. Septembar 2008.: „**Povodom Međunarodnog dana demokratije 15. septembra 2008.g. i građanske zakonodavne inicijative Koalicije u Narodnoj skupštini RS**“
7. Saopštenje za javnost, 16. Septembar 2008.: „**Skriveni finansijeri izborne kampanje**“
8. Saopštenje za javnost, 19. Septembar 2008.: „**Usvojiti Zakon o javnim nabavkama i rešiti probleme institucija**“
9. Saopštenje za javnost, 22. Septembar 2008.: „**Usvojiti amandmane Zaštitnika građana**“
10. Konferencija za novinare, 23. Septembar 2008: „**Prezentacija Indeksa percepcije korupcije Transparency International za 2008. godinu**“
11. „**Zastoj u borbi protiv korupcije**“, 23. Septembar 2008.
12. Saopštenje za javnost, 30. Septembar 2008.: „**Amandmani na predloge antikorupcijskih zakona**“
13. Konferencija za novinare, 30. Septembar 2008.: „**Linija 481 – Budžetske dotacije nevladinim organizacijama, političkim strankama, verskim zajednicama i sportskim savezima**“
14. Saopštenje za javnost, 15. Oktobar 2008.: „**Dobra i loša vest**“
15. Saopštenje za javnost, 17. Oktobar 2008.: „**Neophodno je poštovati odluke Republičkog odbora**“

16. Konferencija za novinare, 21. Oktobar 2008.

17. "Antikorupcijska strategija i Narodna skupština", prezentacija, Oktobar 2008.

18. Saopštenje za javnost, 27. Oktobar 2008.: „Poboljšati i usvojiti Zakon o javnim nabavkama“

Saopštenje za javnost

Narodna skupština i borba protiv korupcije

Organizacija Transparentnost-Srbija ukazuje javnosti da aktuelni saziv Narodne skupštine, na samom početku, pokazuje možda najveće slabosti od obnove višestranačja u Srbiji. Pred parlamentom stoje gorući zadaci, a vreme, kao neobnovljivi resurs, se troši u opstrukcijama i preugim odlaganjima skupštinskog rada.

Među hitnim zadacima koje niko osim Narodne skupštine ne može da obavi jeste i donošenje preostalih zakona potrebnih za efikasniju borbu protiv korupcije i poboljšanje postojećih propisa iz te oblasti. Ti zadaci proizilaze iz Nacionalne antikorupcijske strategije koju je Skupština usvojila još decembra 2005, ali na čijoj je realizaciji do sada vrlo malo toga urađeno.

Transparentnost – Srbija smatra da građani Srbije imaju puno pravo da od svojih predstavnika u parlamentu očekuju mnogo odgovorniji pristup u ispunjavanju ovih zadataka Narodne skupštine, budući da su njeni članovi glasove dobili upravo zalaganjem za efikasniju borbu protiv korupcije. Transparentnost – Srbija poziva sve političke aktere da svoja izborna obećanja ispune tako što će i u praksi pitanje korupcije tretirati kao stvar od nacionalnog a ne partijskog interesa.

Transparentnost – Srbija

Beograd, 4. avgust 2008.

Organizacija Transparentnost – Srbija održala je konferenciju za štampu u ponedeljak, 01. septembra 2008, u prostorijama organizacije, u ulici Despota Stefana broj (29. novembra) 36 na prvom spratu, sa početkom u 11 časova

Dnevni red:

11.00 – 11.10 Predlozi organizacije Transparentnost – Srbija u vezi sa korišćenjem državne imovine od strane funkcionera izvršne vlasti – prof. Dr. Vladimir Goati i Nemanja Nenadić

11.10 – 11.25 Kako je finansirana izborna kampanja za parlamentarne, pokrajinske i lokalne izbore u Srbiji maja 2008 – predstavljanje podataka iz dobijenih izveštaja partija, koalicija i javnih televizija – Nemanja Nenadić, Bojana Medenica, Miša Bojović

11.25 – 11.30 Novi saziv Narodne skupštine i borba protiv korupcije – Nemanja Nenadić

11.30 – 11.35 Prekršajne sankcije i antikorupcijski zakoni – Bojana Medenica

od 11.35 Pitanja i odgovori

Teme konferencije za štampu:

Na ovoj konferenciji za štampu iznećemo stavove i predloge organizacije Transparentnost – Srbija radi trajnog rešavanja pitanja koje je proteklih dana potresalo javnost Srbije – nedovoljne vidljivosti i kontrole načina dodeljivanja na korišćenje državne imovine funkcionerima izvršne vlasti (službeni stanovi, službeni automobili).

U okviru druge tačke dnevnog reda po prvi put će javnosti Srbije biti predstavljen deo podataka o finansiranju kampanje za majske izbore 2008. Predstavićemo hronologiju postupanja Republičke izborne komisije po našim zahtevima za dobijanjem izveštaja koje su o finansiranju kampanje podnele stranke, koalicije i grupe građana, podatke o tome koje izvore prihoda i rashoda su učesnici na izborima prijavili u svojim zvaničnim izveštajima, kao i podatke o njihovim rashodima za oglašavanje na Radio – Televiziji Srbije i Studiju B.

U okviru treće tačke dnevnog reda predstavićemo deo nalaza iz dosadašnjeg praćenja rada aktuelnog saziva Narodne skupštine u sprovođenju antikorupcijske strategije.

U okviru četvrte tačke dnevnog reda predstavićemo uporednu statistiku izrečenih prekršajnih sankcija u 2006 i 2007 godini, koji će ilustrativno prikazati trenutno stanje uverljivosti pretnje kaznom zbog kršenja antikorupcijskih propisa (Zakon o javnim nabavkama, Zakon o slobodnom pristupu informacijama i drugi).

Prekršajne sankcije i antikorupcijski zakoni

Transparentnost- Srbija prateći primenu antikorupcijskih zakona, a ovoga puta u fokusu su dva antikorupcijska zakona- Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja i Zakon o javnim nabavkama, zatražila je od Ministarstva pravde statističke podatke o broju prekršajnih postupaka i izrečenim prekršajnim kaznama pravnim i odgovornim licima zbog kršenja odredbi ova dva zakona.

Raspoloživa statistika koja se odnosi na 2007. god. pruža sledeće podatke:

Za prekršaje iz oblasti finansija, u koje spada i Zakon o javnim nabavkama, u 2007.god. broj pravnih lica kojima su izrečene kazne ukupno iznosi 15, a broj odgovornih lica je 19.

Kao što se vidi, broj pravnih i fizičkih lica koji su sankcionisani u okviru ove oblasti je izuzetno mali, posebno kada se ima u vidu da se ova izrečena statistika ne odnosi samo na kršenje Zakona o javnim nabavkama, već na čitavu grupu finansijskih prekršaja, u koje spadaju i povrede poreskih, deviznih, carinskih, budžetskih i drugih propisa.

Kada je u pitanju Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, iz statističkog izveštaja za 2007. god. vidi se da su za prekršaje iz oblasti obrazovanje, nauka, kultura i informisanje izrečene kazne ukupno za 22 pravna lica i 21 odgovorno lice.

I u slučaju ovog zakona navedeni podaci ne odnose se samo na Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja već i na druge zakone obuhvaćene ovom oblašću.

Upoređivanjem podataka o broju izrečenih prekršajnih kazni u 2006. god. i 2007. god. u oblastima u koje spadaju posmatrana dva zakona vidimo da je broj pravnih i odgovornih lica pravosnažno kažnjениm za prekršaje iz oblasti obrazovanje, nauka, kultura i informisanje u 2007. god približno jednak broju izrečenih kazni u ovoj oblasti u 2006. god., ali za prekršaje iz oblasti finansija taj broj se znatno razlikuje. Naime, u 2007. god izrečeno je skoro upola manje kazni u odnosu na 2006. god.

Kada za primer uzmemmo samo podatak da je zakonsku obavezu dostavljanja godišnjih izveštaja o sprovedenim nabavkama u 2007. god Upravi za javne nabavke ispunilo svega nešto više od 2000 naručilaca od oko 12000 koliko se procenjuje da ih ima u Srbiji, onda teško da možemo poverovati da razlog smanjenju broja izrečenih prekršajnih kazni leži u boljoj primeni zakona.

Zbog toga je očigledno da pri propisivanju prekršajnih normi u svakom zakonu potrebno voditi računa o kapacitetima organa koji te prekršaje treba da uočavaju, prijavljuju i procesuiraju ali i da ti organi budu pravilno odabrani.

Uprava za javne nabavke, koja je na izvoru saznanja o nekim prekršajima nema ovlašćenja da pokreće prekršajne postupke, što je samo po sebi absurd. Međutim, čak i kada bi imala takva ovlašćenja, ona ne bi imala dovoljno kapaciteta, jer radi u potpuno neadekvatnim prostorijama i suočava se sa stalnim odlivom ljudstva. Smatramo da je neophodno što pre usvojiti novi Zakon o javnim nabavkama, ali i povesti više računa o prekršajnim postupcima.

Zakon o slobodnom pristupu informacijama sadrži sličan absurd – na tragu mnogih podataka o prekršajima je Poverenik za informacije od javnog značaja, ali je ovlašćeni organ za pokretanje postupaka Ministarstvo kulture. Ni Poverenik ni Ministarstvo kulture nemaju dovoljno službenika koji bi se uhvatili u koštač sa svim kršenjima ovog zakona. Zbog toga smatramo da bi bilo od velike koristi ukoliko bi Narodna skupština usvojila izmene i dopune Zakona o slobodnom pristupu informacijama. Te izmene je podržalo više od 30 hiljada građana svojim potpisima, a nakon toga bi nadzorna ovlašćenja, uključujući i ovlašćenje za pokretanje prekršajnih postupaka prešlo u ruke Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu.

Preporuke organizacije Transparentnost – Srbija povodom pitanja korišćenja stanova i službenih vozila za potrebe članova Vlade, kao i funkcionera i službenika organa vlasti

Organizacija Transparentnost – Srbija smatra da bi, s obzirom na tešku ekonomsku situaciju u kojoj se nalazi zemlja kao i više puta iskazanu potrebu za racionalnijim korišćenjem državne imovine kao i smanjenjem troškova javnog sektora, trebalo pristupiti ozbilnjom razmatranju i promenama propisa i postupanja organa vlasti u vezi sa korišćenjem stanova i vozila u državnoj svojini.

Na iznošenje ovih stavova i preporuka podstaknuti smo najnovijim podacima iznetim u javnosti o korišćenju službenih stanova za potrebe članova Vlade, u toku i nakon prestanka mandata, kao i informacijama koje je Zaštitnik građana izneo a prema kojima ni taj, Ustavom utemeljen državni organ nije bio u mogućnosti da dobije podatke o korišćenju službenih vozila. S obzirom na to da se o ovim pitanjima već uveliko vodi polemika u medijima i da izaziva reakcije državnih organa, želimo da raspravi i boljim rešenjima doprinesemo kroz sledeće stavove i preporuke:

1. Suprotno je načelu nepristrasnosti u odlučivanju da o pojedinim pravima i privilegijama odlučuju oni koji na osnovu takve odluke ostvaruju određena prava. Zbog toga smatramo da kriterijumi za ostvarivanje prava članova Vlade, način utvrđivanja ostvarenosti kriterijuma, način i rokovi kontrole trebalo da budu utvrđeni aktom Narodne skupštine, zakonom, a ne, kao sada kroz uredbe koje sama Vlada donosi.
2. Svedoci smo da do informacija o tome kojom imovinom raspolaže država i koja se imovina stavlja na raspolaganje visokim funkcionerima za vreme mandata nisu lako dostupne ili da je do tih podataka nemoguće doći. Samim tim, stvaraju se i sumnje da se tom imovinom ne upravlja na domaćinski način. Zbog toga je neophodno obezbediti visok stepen vidljivosti podataka, njihovim objavljivanjem na internet stranici Vlade ili Direkcije za imovinu Republike Srbije, uključujući tu: broj i kratak opis stanova (kvadratura, deo grada u kojem se stan nalazi) koji stoje na raspolaganju za smeštaj članova Vlade i drugih funkcionera koji imaju pravo da ih koriste, podatke o tome koji funkcijer taj prostor koristi, naziv i starost službenih vozila koja su data na korišćenje pojedinim funkcionerima i tome slično.
3. Osim dosadašnje prakse davanja pismenih izjava funkcionera kojom tvrde da ispunjavaju uslove za sticanje određenih prava, bilo bi korisno uvesti praksu dodatnih provera. Za takve provere mogao bi biti zadužen Sekretarijat Vlade, koji bi ih vršio preko drugih organa koji poseduju informacije o vlasništvu nad nepokretnostima (npr. poreska uprava, katastar nepokretnosti). Ovakve provere bi trebalo vršiti periodično (npr. na šest meseci), a bilo bi neophodno propisati i kratke rokove za obavljanje provera i dostavljanje rezultata provere Sekretarijatu Vlade (npr. 7 dana).
4. Transparentnost – Srbija smatra da su korisne inicijative prema kojima bi funkcijeri bili obavezani (npr. kroz Zakon o sprečavanju sukoba interesa ili neki odgovarajući akt) da

5. prijavljuju nadležnom organu i podatke o državnoj imovini koja im je stavljena na raspolaganje na neki način tokom vršenja funkcije.
6. Transparentnost – Srbija želi da podseti javnost na to da su i dalje na snazi problematične odredbe *Uredbe o rešavanju stambenih potreba izabranih, postavljenih i zaposlenih lica kod korisnika sredstava u državnoj svojini*, koje su usvojene početkom 2007-me godine. Te odredbe omogućavaju funkcionerima i javnim službenicima kojima su na određeno vreme dati u zakup stanovi, da ih otkupe „po tržišnoj ceni“ ali sa beskamatnim dvadesetogodišnjim kreditom. Usled neuporedivo povoljnijih uslova otkupa nego što su oni koji stoje na raspolaganju običnim građanima, za očekivati je da se fond stanova kojima raspolaže država za potrebe svojih službenika može vrlo brzo isprazniti, nakon čega bi bilo potrebno pribaviti nove stanove po višoj ceni. Naročito je značajno da budu sankcionisani svi eventualni prekršaji ove Uredbe a to se pre svega odnosi na slučaj ministra prethodne Vlade, koji se, sudeći prema medijskim izveštajima, grubo ogrešio o član 3 Uredbe, jer je koristio službeni stan iako je istovremeno posedovao sopstveni. Prelažanje preko ovog paradigmatskog slučaja moglo bi se tumačiti kao znak „bolećivosti“ koji slične stvari čine na nižim nivoima državne hijerarhije.

Transparentnost – Srbija
Beograd

1. septembar 2008.

„Finansiranje kampanje – parlamentarni izbori maj 2008“, prezentacija, 1. Septembar 2008.

<http://www.transparentnost.org.rs/aktivnosti/wdf/29082008.htm>

**UREDBA O REŠAVANJU STAMBENIH POTREBA IZABRANIH, POSTAVLjENIH I
ZAPOSLENIH LICA KOD KORISNIKA SREDSTAVA U DRŽAVNOJ SVOJINI ("Sl.
glasnik RS", br. 41/2002, 76/2002, 125/2003, 88/2004, 68/2006 - odluka USRS, 10/2007 i
107/2007)**

Član 48a

Na pismeni zahtev zakupca stana na određeno vreme zakupodavac će omogućiti kupovinu stana po tržišnoj ceni (u daljem tekstu: kupoprodajna cena), u skladu sa ovom uredbom.

Kupoprodajna cena se određuje u visini tržišne vrednosti stana koju je nadležni poreski organ utvrdio kao osnovicu poreza na imovinu (kao oblika poreza na imovinu), za godinu u kojoj se kupoprodaja stana vrši.

Izuzetno, ukoliko za godinu u kojoj se kupoprodaja stana vrši nije utvrđen porez na imovinu, kupoprodajna cena iz stava 2. ovog člana utvrđuje se u visini vrednosti stana koju je nadležni poreski organ utvrdio kao osnovicu poreza na imovinu za godinu koja prethodi godini u kojoj se kupoprodaja stana vrši.

Kupoprodajna cena se može isplatiti odjednom ili u jednakim mesečnim ratama tako da rok otplate ne može biti duži od 20 godina.

Kupoprodajna cena stana se iskazuje u dinarskoj protivvrednosti u odnosu na evro prema zvaničnom srednjem kursu u momentu zaključenja ugovora, odnosno utvrđivanja rata.

Ukoliko se isplata kupoprodajne cene vrši odjednom rok za plaćanje se utvrđuje na 15 dana od dana zaključenja ugovora.

Ukoliko se plaćanje ne izvrši u roku navedenom u stavu 6. ovog člana ugovor o kupoprodaji stana se raskida.

Saopštenje Koalicije za slobodu pristupa informacijama

Povodom Međunarodnog dana demokratije 15. septembra 2008.g. i građanske zakonodavne inicijative Koalicije u Narodnoj skupštini RS

Povodom 15. septembra Međunarodnog dana demokratije, Koalicija za slobodu pristupa informacijama želi da skrene pažnju javnosti na nepoštovanje jednog od osnovnih principa demokratije – prava na pokretanje građanskih inicijativa.

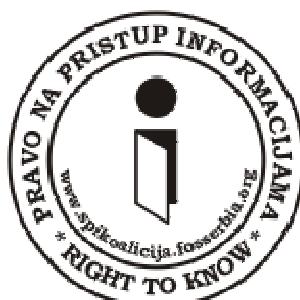
U demokratskim društvima građanima je omogućeno da samostalno pokrenu inicijative, nezavisno od volje političkih partija i državnih institucija. To pravo garantuje i Ustav Srbije. Koalicija za slobodu pristupa informacijama predala je još 7. decembra 2007.g. oko 72.000 potpisa birača za usvajanje Predloga zakona o izmeni i dopuni *Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja* i Predloga *zakona o klasifikaciji informacija*. Prema poslovniku Narodne skupštine, takav predlog je predsednik skupštine trebalo *odmah po prijemu* da dostavi Vladu, odborima i narodnim poslanicima.

Međutim, danas, više od devet meseci nakon što su predlozi zakona podneti u skladu sa zakonom, njih nema na zvaničnom spisku akata u proceduri, a nije poznato da li su uopšte distribuirani u skladu sa Poslovnikom. Na žalost, ovo nije usamljen slučaj zanemarivanja građanskih inicijativa i opstrukcije građana koji žele da ostvare svoja ustavna prava.

Pozivamo Narodnu skupštinu da ove propuste otkloni i time na pravi način obeleži Međunarodni dan demokratije, a zatim i da usvoji predložene zakone i podstakne učešće građana u demokratskim procesima.

Koalicija za slobodu pristupa informacijama
www.spikoalicija.fosserbia.org
www.spikoalicija.org

U Beogradu 15. septembra 2008.g.

Saopštenje za javnost

Skriveni finansijeri izborne kampanje

Organizacija Transparentnost – Srbija želi da skrene pažnju javnosti na to da je bivši zamenik predsednika SRS svojom izjavom u emisiji „Uticak nedelje“ o privrednicima koji su finansirali deo kampanje te stranke za majske izbore, ujedno ukazao na to da zvaničan izveštaj o finansiranju te kampanje upućen Republičkoj izbornoj komisiji, nije sačinjen u skladu sa zakonom.

Naime, u tom izveštaju se kao izvor prihoda stranke uopšte ne navode prilozi fizičkih i pravnih lica, već samo „prihodi od imovine“ političke stranke. Osim toga, otvoreno je i pitanje da li su donacije o kojim nas informiše bivši zamenik predsednika SRS, protivno zakonu bile uplaćene na poseban račun ili su pak pojedine troškove kampanje plaćali donatori direktno.

Budući da Republička izborna komisija, koja je nadležna da proverava tačnost izveštaja o finansiranju izborne kampanje, ne samo da nije ove godine utvrdila ni jednu nezakonitost, već nikakvu proveru nije ni vršila, može se pretpostaviti da je takvih prekršaja moglo biti i kod drugih učesnika na izborima. Usled takvog zanemarivanja kontrolnih obaveza, javnost Srbije je još jednom ostala uskraćena za podatke o obimu i izvorima finansiranja partija, a rad stranaka u još jednom skupštinskom sazivu pao je pod senku sumnje uticaja skrivenih finansijskih centara moći.

Transparentnost – Srbija

Beograd 16. septembar 2008.

Saopštenje za javnost

Usvojiti Zakon o javnim nabavkama i rešiti probleme institucija

Organizacija Transparentnost – Srbija očekuje da Narodna skupština izglosa predlog Zakona o javnim nabavkama koji je prošle sedmice usvojila Vlada Srbije. Smatramo da je reč o aktu koji će otkloniti važne nedoumice koje su postojale u primeni zakona od 2002. do danas i omogućiti efikasniju zaštitu javnih sredstava od zloupotreba.

Naročito je značajno to što će novim zakonom Komisija za zaštitu prava biti obrazovana kao nezavisan državni organ. Smatramo da je njen dosadašnji status bio u neskladu sa ulogom koju ima, to jest zaštitom ponuđača i javnog interesa od nezakonitih odluka organa vlasti i javnih preduzeća. Ocenjujemo, takođe, da je pomenuti predlog zakona na prihvatljiv način propisao zadatke Uprave za javne nabavke, kojoj će biti omogućeno da -- kroz izdavanje sertifikata službenicima za javne nabavke i održavanje portala javnih nabavki- utiče na to da naručiocи kvalitetnije primenjuju zakon a ponuđači i javnost ostvare efikasniji i jeftiniji uvid u postupke javnih nabavki.

Međutim, ma koliko usvajanje ovog zakona bilo značajan korak za borbu protiv korupcije i put ka evropskim integracijama, stvarni napredak u ovoj oblasti bi se mogao očekivati tek kada Vlada reši probleme koje godinama ignorise i obezbedi odgovarajuće prostorije za rad i stimulativne uslove zapošljavanja u Komisiji za zaštitu prava, Upravi za javne nabavke, Državnoj revizorskoj instituciji, organima unutrašnje revizije i budžetske inspekcije, i kada profunkcionišu mehanizmi prekršajne odgovornosti i oglašavanja ništavosti nezakonito zaključenih ugovora o javnim nabavkama.

Transparentnost Srbija

Beograd, 19. septembar 2008.

Saopštenje za javnost

Usvojiti amandmane Zaštitnika građana

Organizacija Transparentnost – Srbija poziva poslaničke grupe u Narodnoj skupštini da prihvate amandmane na Vladin predlog Zakona o zaštiti podataka o ličnosti koje je na kvalitetan način formulisao i obrazložio Zaštitnik građana. Usvajanjem ovih amandmana bi, između ostalog, bile otklonjene opasnosti koje Vladin predlog nosi za planirani sistem zaštite prava na privatnost ali i pretnje za uspostavljeni nivo zaštite prava na pristup informacijama (članovi 40, 45 i 49 predloga Zakona), pa samim tim i za uspešnu borbu protiv korupcije.

Usvajanje ovih amandmana ima i širi značaj, zato što bi na taj način Narodna skupština pokazala da poštuje stav nezavisnog državnog organa – Zaštitnika građana – koji je najpozvaniji da proceni efekte novog propisa na ostvarivanje zagaranotvanih ljudskih prava i kojem je Ustavom data zakonodavna inicijativa upravo zato da bi poslanicima pomogao da donešu najbolju odluku.

Transparentnost – Srbija

Beograd, 22. septembar 2008.

**Povodom predstavljanja novog Indeksa percepcije korupcije za 2008. god.
koji će biti objavljen istovremeno u 180 zemalja sveta, uključujući Srbiju**

Organizacija Transparentnost – Srbija objavljivila je rezultate istraživanja na konferenciji za štampu

Prezentacija Indeksa percepcije korupcije Transparency International za 2008. godinu

u prostorijama organizacije, u ulici 29. novembra (bulevar Despota Stefana) broj 36, u utorak, 23. septembra 2008, sa početkom u 10.00 časova

Dnevni red:

10.00 – 10.15	Uvodna reč i predstavljanje rezultata indeksa percepcije korupcije za 2008 – prof. Dr Vladimir Goati , predsednik organizacije Transparentnost - Srbija
10.15 – 10.30	Borba protiv korupcije u Srbiji u proteklih godinu dana– Nemanja Nenadić , programski direktor organizacije Transparentnost - Srbija
10.30 – 10.40	Predlozi organizacije Transparentnost-Srbija za uspešniju borbu borbu protiv korupcije- Miša Bojović, Bojana Medenica
Od 10.40	Pitanja i odgovori

Objavljivanje novog Indeksa percepcije korupcije Transparency International

Organizacija Transparentnost – Srbija Vas obaveštava da će podaci o Indeksu percepcije korupcije Transparency International za 2008 – tu godinu biti objavljeni **23. septembra u 10.00** po srednjeevropskom vremenu. **Rezultati se istovremeno objavljaju u 180 zemalja sveta.**

Indeks percepcije korupcije TI je jedno od najpoznatijih i najnavođenijih rangiranja zemalja u pogledu utiska i opažanja o raširenosti korupcije, čije objavljivanje sa nestavljenjem očekuju vlade i antikorupcijski aktivisti širom sveta, ali i investitori koji su skloni da posluju sa zemljama gde je rizik od korupcije manji.

Indeks se sačinjava na osnovu nezavisnih i verodostojnih istraživanja sprovedenih u protekle dve godine. Da bi neka država bila rangirana potrebno je da postoji najmanje tri takva istraživanja. Srbija (zajedno sa Crnom Gorom) se od 2003-će godine konstantno nalazi na ovim listama, pri čemu se beleži stalni i blagi porast indeksa koji je ipak do sada bio nedovoljan da za izlazak iz grupe zemalja koje se smatraju visoko korumpiranim.

Ove godine Srbija je rangirana, na osnovu podataka iz 6 nezavisnih istraživanja koja su zasnovana na podacima iz 2007- me i 2008-me godine.

Zastoj u borbi protiv korupcije

Najnovije rangiranje zemalja po indeksu percepcije korupcije za 2008 (Transparency International CPI) donosi podatke koji su za Srbiju veoma zabrinjavajući. Naime, nakon pet godina sporog ali konstantnog napredovanja na listi zemalja prema stepenu očajane korupcije, ove godine je, kao i prethodne, Srbija rangirana sa indeksom 3,4, na 85 mesto od 180 zemalja širom sveta, što je veoma daleko, ne samo od idealnog indeksa 10, već i od indeksa 5, koji označava snošljiviji stepen rasprostranjenosti korupcije. To mesto delimo sa Crnom Gorom, Albanijom, Panamom, Senegalom, Indijom i Madagaskarom. Ove godine sastigli su nas ili prestigli i susedi iz Crne Gore i Makedonije, i povećala se prednost koju u odnosu na nas imaju Hrvatska i Slovenija, i pored velikih problema sa korupcijom koji i tamo postoje. CPI je sačinjen na osnovu rezultata relevantnih istraživanja u protekle dve godine, u kojima su uglavnom prikupljena mišljenja stranih analitičara i poslovnih ljudi.

Bez obzira na to što je napredak u odnosu na stanje iz 2000-te, kada je indeks bio 1,3 očigledan, nikakvo poređenje sa tom godinom ne može umanjiti zabrinutost zbog aktuelnog zastoja, niti loša početna pozicija može biti dobro opravданje za to što u poslednjih osam godina nije više učinjeno na suzbijanju korupcije i popravljanju ugleda zemlje.

Na ovaj zastoj u proteklih godinu dana uticalo je više činilaca, među kojima su najbitniji sledeći:

1. Tokom proteklih 12 meseci imali smo dva izborna procesa, dugotrajne pregovore o formiranju nove vladajuće koalicije a zatim mesec ipo dana **pauze u radu parlamenta**. Usled toga nisu usvojeni potrebni antikorupcijski zakoni koji su bili pripremljeni (na primer, novi Zakon o javnim nabavkama koji je još u januaru bio poslat Skupštini), a usporen je rad na pripremi drugih potrebnih antikorupcijskih propisa.
2. Potencijali **izborne kampanje** kao sredstva da se od političkih aktera dobiju konkretna obećanja i programi za borbu protiv korupcije nisu iskorišćeni u dovoljnoj meri. Iako je borba protiv korupcije promovisana na velika zvona i ušla u program nove Vlade Srbije kao jedan od prioriteta, malo je toga konkretno obećano, tako da se ne može sa sigurnošću reći u kojem pravcu će se ta borba voditi (osim u pogledu efikasnijeg oduzimanja imovine stečene kriminalom i strožijim režimom u oblasti sukoba interesa funkcionera).
3. Iako Srbija od decembra 2005 ima usvojenu **antikorupcijsku strategiju**, državni organi ne vode mnogo računa o obavezama koje imaju po osnovu nje, sa primenom se kasni, a sprovođenje obaveza se ne prati na sistematski način. Vladina Komisija za primenu strategije, osnovana 2006, nije nikada dobila sredstva za rad niti je definisala način monitoringa. Ukoliko bi se čekalo da praćenje primene započne tek 1. oktobra 2009, za kada je predlogom zakona predviđen početak rada Agencije za borbu protiv korupcije, to bi značilo još godinu dana zanemarivanja obaveza iz ovog plana državnih aktivnosti.
4. Politička nestabilnost ne može međutim nikako da posluži kao izgovor za alarmantno odsustvo spremnosti da se dosledno sprovedu postojeći propisi koji treba da budu prevencija korupcije. Ove godine smo tako zabeležili nazadovanje na polju kontrole primene propisa o **finansiranju političkih stranaka**. Ranijih godina RIK je izveštaje o finansiranju kampanje proveravala na neadekvatan način, a ove godine, nakon parlamentarnih, pokrajinskih i lokalnih izbora ti izveštaji nisu proveravani uopšte. Na polju **pristupa informacijama i javnosti rada državnih organa** Vlada i dalje nije obezbedila sprovođenje odluka Poverenika za informacije od javnog značaja,

pripremila je predlog Zakona o zaštiti podataka o ličnosti sa odredbama koji ograničavaju nadzorna ovlašćenja poverenika, dok je narodna inicijativa za izmene i dopune Zakona o slobodnom pristupu informacijama, čije je usvajanje važno i zbog međunarodnih obaveza Srbije (GRECO preporuke), nestala iz skupštinske procedure. I pored loših iskustava iz bliske prošlosti još uvek nije doneta odluka da se svi ugovori o raspolaganju javnim sredstvima (privatizacija, koncesije itd.) obavezno objavljuju. U pogledu **rešavanja sukoba interesa** i u petoj godini primene zakona nekoliko hiljada funkcionera uopšte nije podnelo izveštaje o imovini i prihodima Republičkom odboru, a preporuke i mišljenja tog organa se često ignorisu iz političkih razloga (npr. u vezi sa paralelnim obavljanje više funkcija). U oblasti **javnih nabavki**, još uvek nemamo obezbeđenu kontrolu celisodnosti planiranja rashoda i izvršenja ugovora, pre svega kao posledicu toga što nije počela sa radom Državna revizorska institucija i što nisu uspostavljene sve predviđene službe za internu reviziju, a oko četiri petine naručilaca nije podnelo godišnje izveštaje o sprovedenim javnim nabavkama i zato nisu snosili posledice.

5. Manjak volje da se sprovedu antikorupcijske reforme je naročito uočljiv **u odnosu izvršne vlasti prema antikorupcijskim institucijama**. I pored neprestanih apela javnosti i izveštaja ovih tela, Državna revizorska institucija nije dobila ni prostorije za svoj rad, Uprava za javne nabavke, Komisija za zaštitu prava, Poverenik za informacije i Ombudsman rade u prostorijama koje im ne omogućavaju da svoje zadatke izvrše u potpunosti. U nekim slučajevima, ovi problemi traju više godina, iako se svake godine jasno identifikuju u izveštajima koje ta tela podnose Vladi ili Skupštini. I tokom prošlih godina dana bili smo svedoci da su pojedini predstavnici izvršne vlasti bez pravnog osnova napadali ili dezavuisali odluke i ulogu pomenutih ili drugih nezavisnih organa (npr. Komisija za zaštitu konkurenčije). Takođe, i dalje imamo situaciju u kojoj Vladin Savet za borbu protiv korupcije objavljuje izveštaje o pojedinim pitanjima u kojima se kritikuju potezi Vlade, ali da Vlada te objavljene izveštaje niti prihvata, niti o njima zauzima stav u vidu argumentovanog opovrgavanja navoda.
6. Za razliku od prethodnog perioda, u proteklim godinu dana je javnost ređe bila obaveštavana o velikim **akcijama istražnih organa** na otkrivanju organizovanih kriminalnih grupa koje su se koristile korupcijom. Budući da rad policije i tužilaštva po prirodi stvari nije javan u fazi otkrivanja počinilaca krivičnih dela ne može se sa sigurnošću reći da li je moglo biti učinjeno više i na koje probleme su istražni organi nailazili. U svakom slučaju, velike akcije iz ranijih godina su svakako popravljale sliku o spremnosti države za obračun sa korupcijom. Primeri iz drugih zemalja (npr. Rumunije) nas uče da na popravljanje tog utiska naročito dobro deluju akcije u kojima se procesuiraju i slučajevi u kojima sumnja padne na nosioce visokih javnih funkcija.
7. Najzad, na borbu protiv korupcije uopšte, kao i na utisak o njoj se svakako negativno odrazila činjenica da **nije okončana reforma pravosuđa**, kao ni to što **nije bitno popravljen ambijent za poslovanje** (korišćenje zemljišta, dobijanje dozvola i odobrenja, zaštita od samovolje i iznuđivanja od strane inspekcijskih organa i drugo).

Saopštenje za javnost

Amandmani na predloge antikorupcijskih zakona

Organizacija Transparentnost – Srbija uputila je u petak poslaničkim grupama u Narodnoj skupštini inicijativu, formulisanu kroz amandmane na dva akta koji se trenutno nalaze u proceduri vanrednog zasedanja zakonodavnog tela – Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije i Zakon o izmenama i dopunama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Ukoliko narodni poslanici podrže ovu inicijativu, bio bi uprošćen način izbora rukovodstva Agencije i izbegnuto kašnjenje u njenom formirajućem zboru zbog zauzetosti Parlamenta ili odsustva političkog dogovora. Prema našim predlozima Agencija bi dobila šira ovlašćenja u nadzoru nad sproveđenjem antikorupcijske strategije, na jasniji način bi bila definisana ograničenja funkcionera za obavljanje drugih poslova i vršenje drugih funkcija u toku mandata i najzad, bio bi proširen krug podataka koji se dostavljaju u izveštajima o imovini.

Naglašavamo takođe da se kroz naše amandmane preciziraju i proširuju ovlašćenja Agencije za proveru tačnosti podataka iz funkcionerskih izveštaja, širi obuhvat krivičnog dela neprijavljinjanja imovine i davanja lažnih podataka i predlažu izmene prelaznih odredaba zakona kako bi se sprečilo da Zakon o sprečavanju sukoba interesa prestane da važi pre nego što Agencija bude imala sve uslove za početak rada.

Amandmani koje smo uputili poslaničkim grupama na Zakon o finansiranju stranaka su ograničene prirode, budući da se iz formalnih razloga sada može uticati samo na sadržaj onih normi koje su obuhvaćene Vladinim predlogom izmena i dopuna. Smatramo međutim, da i bez obzira na navedeno ograničenje podneti amandmani mogu biti od koristi zato što se u njima jasnije definišu ovlašćenja Agencije u postupku kontrole finansijskih izveštaja partija i propisuje precizan rok za podnošenje godišnjih izveštaja koji sada ne postoji.

Transparentnost – Srbija

Beograd, 30. septembar 2008.

Centar za razvoj neprofitnog sektora i organizacija Transparentnost Srbija održali su konferenciju za štampu povodom završetka projekta

„Linija 481 – Budžetske dotacije nevladinim organizacijama, političkim strankama, verskim zajednicama i sportskim savezima“

u Beogradu, Medija centar, u ulici Milentija Popovića 9 (Sava Centar) 30. septembra 2008. sa početkom u 13 časova

Tema: Predstavljanje rezultata analize dodele sredstva iz budžeta nevladinim organizacijama:

- Ko, koliko i zašto dobija dotacije za NVO iz budžeta Republike Srbije
- Kako se troši novac poreskih obveznika Srbije
- Inicijative za transparentniji budžetski proces i veće učešće građana u tom procesu

Govore:

- **Jasna Filipović**, direktor Centra za razvoj neprofitnog sektora
- **Nemanja Nenadić**, programski direktor Transparentnosti Srbija

U Budžetu republike Srbije svake godine izdvajaju se sredstva za dotacije nevladinim organizacijama. Samo tokom 2007. godine za dotacije NVO izdvojeno je ukupno **5.023.742.794** dinara. Ovaj novac raspodeljen je na političke stranke, verske zajednice, sportske saveze i društva, bivše društvene organizacije, naučne institute i udruženja građana. Sve se ove grupe finansiraju iz ekonomске klasifikacije 481 budžeta, koja se zove "dotacije nevladinim organizacijama".

U okviru projekta "Linija 481" pripremili smo analizu dosadašnje prakse načina raspodele budžetskih sredstava za dotacije nevladinim organizacijama, i uputili predloge državnim organima kako da se ti problemi otkloni u procesu usvajanja budžeta za 2008 i naredne godine. Rezultate analize i predloge ćemo predstaviti na konferenciji za novinare u Beogradu 30. septembra 2008.

Saopštenje za javnost

Dобра и лоша вест

Transparentnost – Srbija pozdravlja odluku Vlade, da na izmaku prvih 100 dana svog mandata, dodeli prostorije za rad Državnoj revizorskoj instituciji. Time je, nakon više od godinu dana čekanja, ispunjen jedan od uslova da ovaj važan državni organ, zadužen za preko potrebnu kontrolu raspolaganja javnim sredstvima, najzad počne da vrši svoju funkciju.

S druge strane, Vlada je propustila priliku da prihvati ključne amandmane Zaštitnika građana na predlog Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, koje bi omogućile Povereniku da vrši nadzor nad ostvarivanjem zaštite prava. Ako Narodna skupština usvoji zakon bez ovih dopuna, biće bačena ozbiljna senka na iskazane namere vlasti za ostvarivanje evropskih standarda i borbu protiv korupcije. Narodni poslanici će uskoro na ovom primeru imati mogućnost da pokažu da li je Parlament, kao što piše u Ustavu, organ koji nadzire Vladu i koji donosi zakone ili transmisija volje izvršne vlasti.

Transparentnost – Srbija

Beograd, 15. oktobar 2008.

Saopštenje za javnost

Neophodno je poštovati odluke Republičkog odbora

Organizacija Transparentnost – Srbija smatra da treba poštovati odluke Republičkog odbora za rešavanje o sukobu interesa i poziva funkcionere na koje se te odluke odnose da se uzdrže od izjave u kojima se te odluke ili sam Odbor omalovažavaju.

Mada kod čelnika gradova i opština koji su ujedno i narodni poslanici ne mora biti sukoba između javnog i privatnog interesa niti zloupotreba, očigledno je da u takvim slučajevima funkcioneri ne mogu u realnom vremenu da ispune sve dužnosti koje imaju u oba organa vlasti.

Smatramo da bi poštovanjem odluka Odbora, čiji je članove izabrala Narodna skupština, narodni poslanici doprineli ostvarivanju principa proklamovanih u Ustavu i Zakonu o sprečavanju sukoba interesa, i pokazali privrženost politici borbe protiv korupcije, u kojoj nezamenjlivu ulogu imaju nezavisni nadzorni organi. Ako se to ne bi dogodilo zakoni koji regulišu rad nadzornih regulacionih organa ostali bi mrtvo slovo na papiru a izjave o borbi protiv korupcije puke proklamacije.

Transparentnost – Srbija

Beograd, 17. oktobar 2008.

Organizacija Transparentnost – Srbija održala je konferenciju za štampu u utorak, 21. oktobar 2008, u prostorijama organizacije, u ulici Despota Stefana broj (29. novembra) 36 na prvom spratu, sa početkom u 11 časova

11.00 – 11.10	Kako teče povraćaj više isplaćenog novca za finansiranje političkih stranaka? – Vladimir Goati
11.10 – 11.20	Koliko je Narodna skupština ispunjavala svoje obaveze iz antikorupcijske strategije? – Nemanja Nenadić
11.20 – 11.30	Značaj novog zakona o javnim nabavkama i predlozi za dopunu kroz amandmane – Bojana Medenica i Danilo Pejović

Teme konferencije:

Finansiranje političkih stranaka iz budžeta

Organizacija Transparentnost – Srbija je pre više od godinu dana obavestila javnost da su parlamentarne političke stranke, na osnovu greške u Zakonu o budžetu za 2006-tu godinu, dobole za 62 miliona dinara više nego što bi trebalo na osnovu Zakona o finansiranju političkih stranaka. Nakon početnog negiranja problema, ubrzo je potvrđena tačnost naših konstatacija, i pronađeno rešenje za povraćaj više isplaćenog novca. Osnov za povraćaj je Zakon o budžetu za 2008-mu godinu. U prvoj polovini ove godine stranke nisu taj novac uplaćivale budžetu. Na konferenciji za štampu predstavićemo **podatke o tome kako se sada odvija povraćaj novca, prema zvaničnim podacima koje smo dobili od Ministarstva finansija i kako sprečiti da se ovakve greške dogode u budućnosti.**

Narodna skupština i Antikorupcijska strategija

Narodna skupština je usvojila Nacionalnu strategiju za borbu protiv korupcije u decembru 2005-te godine. Međutim, sadržina tog akta nije mnogo poznata, jer se o njemu retko govori u javnosti ali i u telu koje je akt usvojilo. Strategija podrazumeva set mera od kojih su neke specifične za Narodnu skupštinu, Vladu, ministarstva i druge državne organe (npr. priprema i usvajanje nekih propisa), dok su druge takve prirode da ih moraju sprovoditi permanentno sve državne institucije (npr. omogućavanje pristupa informacijama, javnost podataka o budžetskoj potrošnji itd.). Na ovoj konferenciji za štampu predstavićemo **nalaze o dosadašnjem radu ovog saziva parlamenta – koji potezi su bili u skladu sa opredeljenjima iz Antikorupcijske strategije a koji su im suprotni.**

http://www.transparentnost.org.rs/aktivnosti/antikorupc_sav/21102008.htm

Predlog Zakona o javnim nabavkama

Zakon o javnim nabavkama donet 2002 godine je jedan od najznačajnijih antikorupcijskih zakona. Međutim, u dosadašnjoj primeni se pokazalo da je potrebno promeniti mnoge njegove odredbe i da je između ostalog potrebno izmeniti status Komisije za zaštitu prava i bolje definisati ulogu Uprave za javne nabavke. U skupštinskoj proceduri se nalazi trenutno predlog Zakona o javnim nabavkama, inovirana verzija zakona iz 2002. Transparentnost – Srbija je u procesu javne rasprave o ovom predlogu već sugerisala neke izmene, koje su prihvaćene, a na ovoj konferenciji za štampu ćemo predstaviti i **naše predloge amandmana na aktuelni predlog, koji će biti upućeni poslaničkim grupama** i ukazati na najbitnije novine koje zakon donosi.

Saopštenje za javnost

Poboljšati i usvojiti Zakon o javnim nabavkama

Organizacija Transparentnost – Srbija smatra da bi Vlada i Narodna skupština trebalo da ulože dodatan napor kako bi novi Zakon o javnim nabavkama bio što pre razmatran i usvojen i kako bi što pre počela da se primenjuju nova rešenja koja obezbeđuju veću javnost postupka, uštede i kvalitetniju zaštitu javnog interesa. Imajući u vidu da se na javne nabavke troši 12 % bruto nacionalnog dohotka, svaki dan odlaganja primene novih rešenja znači gubitak koji se meri milionima dinara poreskih obveznika, koji bi se mogli iskoristiti za druge, preko potrebne, namene.

Kako bi efekti novog zakona na borbu protiv korupcije bili jači, organizacija Transparentnost – Srbija je pripremila i uputila poslaničkim grupama i Ministarstvu finansija niz amandmana kojima bi trebalo dopuniti Vladin predlog. Prihvatanjem ovih amandmana bila bi smanjena moguća samovolja naručilaca: pri određivanju poverljivosti nabavki; kod isključenja primene zakona zbog korišćenja sredstava iz kredita; kod odbijanja ponuda zbog loše izvršenih ranijih ugovora o javnim nabavkama; kod određivanja kriterijuma za vrednovanje ponuda; i, pri izmeni ugovornih obaveza u toku realizacije nabavke. Prihvatanjem naših predloga takođe bi bile proširena antikorupcijska pravila, bio bi povećan broj informacija koje bi bile dostupne preko Portala javnih nabavki, Komisija za zaštitu prava bi dobila čvršće garancije za prikupljanje podataka neophodnih za donošenje odluke a primena zakona bi počela ranije 45 dana ranije nego što se predviđa Vladinim predlogom zakona.

Transparentnost – Srbija

Beograd,

27. oktobar 2008